

SZARVASMARHASPORTOK VI.

A JALLIKATTU I.

Dr. Kenéz Árpád

Állattenyésztési

Teljesítményvizsgáló Kft.

Folytatva a szarvasmarhasportok tárgyalását, most egy másik kontinensre „nyergelünk” át.

Indiában, azon belül is a tamilok lakta Tamilnádu állam városaiban egy ott több száz (vagy ezer?) éves hagyománnyal bíró betakarítási ünnep, a Munishwara

istenség tiszteletére megtartott Pongal Fesztivál keretén belül kerülnek megrendezésre az úgynevezett jallikattu futamok. Ilyenkor a résztvevő játékosok közé engednek bikát, amelyet a versenyzők pusztán kézzel a zsírpújánál vagy a szarvánál fogva igyekeznek megállítani.

A sport eredete

A jallikattut hagyományosan a január elején induló négynapos ünnepség harmadik napján (Mattu Pongal) tartják. Tulajdonképpen ezen a napon mondanak hálát a szarvasmarháknak a gazdálkodók. A jallikattu arany vagy ezüsttel teli zsákot jelent, amit régen a bika szarva közé kötöztek, és azt kellett megszerezni. A sport régies elnevezése a Eruthazhuvuthal szó szerint bika-ölelést jelent. Mai napig van olyan versenyváltozat, ahol a pénzzel teli tasakot egy a bika szarvaira kötözött zászló jelképezi, és azt is meg kell szerezni.

A jallikattu eredetére és ősiségére több forrást is fel tudnak mutatni kutatók. Találtak 2500 éves sziklarajzokat, amelyek között egyértelműen egy bikát megszelídítő férfit ábrázoló is akad. A pakisztáni régészeti lelőhelyen, az ősi Indus-völgyi civilizáció egyik központjában, Móhan Dzsódaróban is találtak olyan pecsételőt a régészek, amely egyértelműen bikaszelídítést ábrázol és a jallikattura utalhat. Ennek

megfelelően vannak kutatók, akik 4000 éves múltra vezetnek vissza a jallikattut. A híres tamil eposzban a Silappatikaramban, de más tamil irodalmi művekben is tesznek említést olyan személyekről, akik résztvevői vagy éppen nézői ilyen jallikattu versenyeknek.

1. kép: A Tamilnádu állam területén található Kotagiri hegyi állomáson felfedezett sziklarajz, amelyet Kr. e 2000-1500 közé kelteztek.
(Forrás: <https://revivetrn.blogspot.com/>)

Ember- és állatvédelem

Állatvédelmi oldalról 1998 óta érik támadások a jallikattut, hiszen számtalan fotó bizonyítja, hogy az állatokat milyen fizikai behatások érik a futamok előtt vagy után (harapások, rúgások, ütések). Gyakoriak az állatok zúzódásai és csonttörései. 2006-ban viszont történt egy olyan esemény, ami kis híján végett vetett ennek a sporthagyománynak. Ekkor ugyanis egy nézők közé ugró bika megölt egy fiatal nézőt, akinek édesapja beadványt nyújtott be a sportesemény betiltására. A madrasi legfelsőbb bíróság ezt meg is tette 2006 márciusában. 2010-ben ugyanez a bíróság azonban újra engedélyezte a tamilnádui kormány számára, hogy újra megrendezzék a jallikattu futamokat. Ugyanakkor feltételként szabták, hogy minden résztvevő bikát regisztrálni kell az Állatjóléti Testületnél (AWBI - Animal Welfare Board of India), amely képviselői jelen is voltak az ilyen rendezvényeken. 2011-ben újabb törés következett be, amikor is az UPA (United Progressive Alliance - a kormányzást végző pártok szövetsége) által vezetett kormány Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztériuma betiltotta a bikák sportra való használatát. Ez egyúttal a fesztivál végét is jelenthette volna országszerte, de egy 2009-ben hozott tamilnádui állami rendelet lehetővé tette,

hogy a jallikattu változatlan formában megrendezésre kerülhessen az állam területén.

Sajnálatos módon 2010 és 2014 között legalább 17 fő vesztette életét, és további 1000 fő sérült meg jallikattu közben, így 2014 májusában a legfelsőbb bíróság hatályon kívül helyezte a tamilnádui rendeletet, betiltotta a rendezvényeket, és a törvény megszegése szankciókat vonhat maga után.

A PETA (People for the Ethical Treatment of Animals) világszervezet, a FIAPA (Federation of Indian Animal Protection Organisations) és a fent is említett AWBI már 2004 óta folytat kampányokat a jallikattu ellen.

3. kép: Madhan Sundar fotója 2023 januárjából
(Forrás: jallikattu.in facebook oldal)

A sport jelene

2017. január elején, a Pongal fesztivál előtt nagyerejű, 15 napig tartó támogatói kampány indult a jallikattuért, ám a legfelsőbb bíróság nem adott teret ennek, így tulajdonképpen ellehetetlenítette a jallikattu futamok megtartását Pongal idejére. Ez a döntés feldühítette a tamilnádui lakosság nagy részét, akik a tilalom ellenére az állam bizonyos részein, elsősorban Maduraiiban, megtartották a futamokat. Ennek eredményeként a rendőrség több száz embert tartóztatott le. Azonban az így, vidékről meginduló támogató kampány hamarosan kiterjedt a városi diákságra, de még egyszerű napszámosok, informatikusok, sportolók és közszereplők (színészek) körére is. A tüntetés során a hagyományaikat féltő tamil közösségek világszerte kiálltak a jallikattu és a jallikattuhoz nem kapcsolódó témák (halászat, a tamil nyelv elfogadása, tamil népiértékek elleni tiltakozás) mellett. Ezt a tüntetéssorozatot tamil tavaszként is emlegetik. A jallikattu tulajdonképpen a tamil identitás szimbólumává vált, mely minden az indiai állam és a tamilok közötti ellentétet megtestesít.

A támogatóknak köszönhetően a jallikattu tehát nem tudták betiltani. Január 6-án Thatchankurichi településen tartották meg 2024 első versenyét. Az eseményt az igazságügyi miniszter és a környezet- és klímavédelmi miniszter közösen nyitották meg. A rendezvényre 700 bika és 300 versenyző regisztrált. Évek óta tehát lényegesen nagyobb figyelmet fordítanak az állatjólétre és szigorúbb szabályokat igyekeznek tartani. Az állatok ellenőrzését arra szakosodott, a vonatkozó minisztérium Állattenyésztési Főosztályának szakemberei végzik el, és az ott tapasztaltak függvényében állítják ki a versenyengedélyeket azok számára, akik időben regisztrálták magukat és az állatokat, és meg is feleltek az ellenőrzések során. A rendezvények során mind az állatok, mind a versenyzők ellátására külön egészségügyi stáb áll rendelkezésre. A nézőket és a versenyterületet dupla kordon választja el egymástól. Egy-egy helyszínt több száz rendőr biztosít, de a nagyvárosi rendezvényeknél ezek a számok elérhetik a több ezret is!

SZARVASMARHASPORTOK VII.

A JALLIKATTU II.

Dr. Kenéz Árpád
 Állattenyésztési
 Teljesítményvizsgáló Kft.

Az előző cikkben a jallikattu eredetét, megítélését és létjogosultságát vettük górcső alá. Jelenlegi számunkban a versenyszámokat és a bikákat tekintjük át.

Versenyszámok

Vadi manjuvirattu: A jallikattu leghagyományosabb formája, amelyet főként Madurai, Theni, Thanjavur és Salem területén űznek. A bikát a vadi vasal-nak nevezett lekerített területre engedik. A versenyzőnek pusztá kézzel, az állat púpját átölelve kell azt megállásra kényszerítenie, hogy nyerjen. Egyszerre csak egy versenyző próbálkozhat.

Véli virattu: Ez a típus csak annyiban tér el az elsőtől, hogy a bikát egyenesen egy nagy szabad térre engedik ki. Minden más szabályban megegyezik a Vadi manjuvirattu-val. Főként a Sivaganga és Madurai környékén találkozhatunk ezzel a formával.

Vařam manjuvirattu: Ennél a variánsnál az állatra kötnek egy 15 méter hosszú kötelet (vagy köteleket), de

semmilyen más korlátozás és fizikai akadály nem állja útját az állat szabad mozgásának. A 7-9 fős csapatnak 30 perc áll rendelkezésére, hogy megszerezzék a bika szarvai közé kötözött jelképes batyut.

4. kép: Egy Véli virattu verseny pillanata
 (Forrás: Jallikattu Tamilnadu facebook oldai)

A bikák

Az állatvédő szervezetek egy időben a nem őshonos fajtákat látták volna szívesebben a jallikattu futamokon. Ez viszont a hagyománytisztelő jallikattu pártiak

körében okozott felbolydulást. Elmondásuk szerint ezek az aktivista csoportok nem vették figyelembe az őshonos fajták és a környezet kölcsönhatását. Az

őshonos fajták száma amúgy is drasztikusan csökkent Tamilnádu területén, ezt sajnós miniszteri oldalról is segítették hibás döntésekkel. A magasabb tejtermelés,

a gépesítés is a modernebb fajtákat részesítette előnyben, így megjelentek a jersey és a szimmentáli fajták, illetve az ezekkel való keresztezések is.

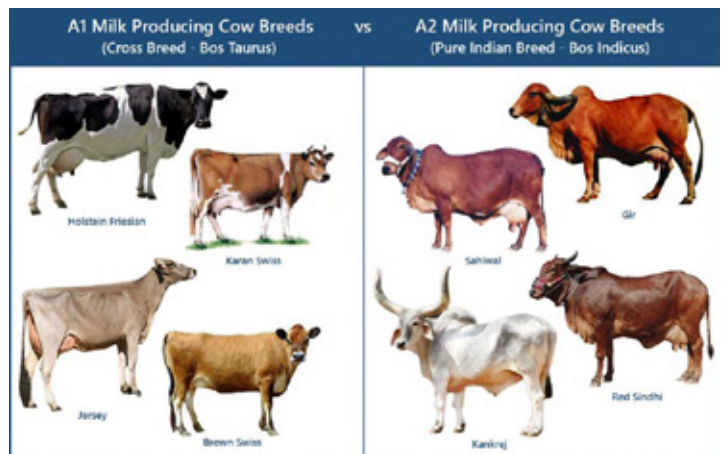
(Forrás: change.org)

5. kép: A jallikattu mellett protestálók Új-Delhiben 2017 januárjában (Forrás: wikipedia, Abishek fotója)

6-7. képek: A jallikattu mellett protestáló szervezetek (tenyésztők, sportolók stb.) mindenféle platformon népszerűsítik a hagyományos tamil fajtákat. Ebből kifolyólag változatos PETA és nyugati fajtaellenes plakátokat is találhatunk a már-már művészi megjelenésű támogató plakátok mellett. Külön érdekes a hazánkban is megjelent, lassan terjedő A2-es tejhez kapcsolódó kampány, amelyeknél az A2 tejtermelésre hivatkozva igyekeznek a hazai indiai fajtákat népszerűsíteni a potenciálisan A1 genetikával magasabb arányban rendelkező modernebb fajtákkal szemben.

A jallikattuhoz hagyományos módon tamil területeken honos zsírpúpos szarvasmarhafajtákat használnak, úgy, mint kangeyam, umblachery, alambadi, bargur vagy a pulikulam. Ezek jellemzően kistestű 110-140 cm marmagasságú fajták egyenesebb, villásan álló, szűkebb terpesztésű szarvakkal. A jallikattu tehát

egyet jelent a hagyományos fajták megővésével is. Az állatokat külön trenírozzák a versenyekre. A versenybíráknak saját piaca van, ahol magas áron cserélnek gazdát az állatok. A versenyen az állatok egyedi virágdíszeket, csengőket és színes testfestést is kapnak.

8. kép: Egy kangeyam bika (Forrás: wikipedia, Pavanaja U. B. fotója)

9. kép: Egy futamra feldíszített versenybika (forrás: Pixabay)

A cikkhez felhasznált források a szerzőnél elérhetők.

